

ECZACI MAYMUN

Pek boylu olmayan Mandrill maymununda (Mandrillus sphinx) adeta herkül gücü vardır. Yaralandığında yarasını yalayarak temizler, sonra da önceden bulup sakladığı bir şap parçası ile ovar. Bu davranışı, şapın büzücü, sıkıştırıcı ve kanamayı durdurucu etkisini öğrendiğini göstermektedir.

KİMYASAL SAVAŞÇI

Bombacı Böcek (Brachynus crepitans), sıcak kireçli topraklarda, taşlar altında yaşar. Arka kısmının iki yanında, ağızları kas kapılarıyla açılıp kapanan patlama odaları halinde bezler bulunur. Bu odalarda, iki ayrı hidrokinon bileşiği ile hidrojen peroksit vardır. Bombacı böcek, tehlikeye yakın kas kapıları açılır ve kimyasal bileşikler, daha kalın çeperli bir tepkime odasına alınırlar. Karışım tamamlanır tamamlanmaz böcek bir enzim ekler ki bu, patlama yapar. Tepkilmeden çıkan oksijen, içerdeki basıncı artırır. Gaz basıncının artması, kostik kinon çözeltisinin karışım odasından hızla çıkmasını ve zehirlenmemek için kaçmaktan başka çaresi kalmayan düşmanın üzerine ulaşmasını sağlar.

EN DUYARLI TERMOMETRE

Gözlüklü Yılan (Naja naja) adlı yılanın bir ısı ölçer olan dili diğer yılanlarınkinden daha duyarlıdır. Yılanların çatallı dilleri-

nin zehirle hiçbir ilgisi yoktur. Yılan avını ve çevresini net değil bulanık görür. Avının yerini tam kestiremez. Avının kesin yerini, çevre sıcaklığından farklı olan vücut sıcaklığını dili ile algılayarak tespit eder. Henüz yılan dili kadar duyarlı sıcaklık ölçer yapamayan insanlar, dilin yapısını araştırıp elektronik veya elektro-mekanik yapıya çevirerek tabiatın korkulan bu canlısından yararlanabilirler.

İŞTE DOĞA

Erdoğan SAKMAN

ZEHİRDEN ÖLMEZ

İnsanlar için son derece zehirli dolayısıyla öldürücü mantarlardan biri, Ölüm Meleği'dir (Amanita phalloides). Fakat Amerikan Tavşanı (Lepus americanus) bu mantarı severek ve bolca yer; fakat hiçbir zaman zehirlenmez. Bu ölümcül zehirden etkilenmeyen tavşanın vücu-

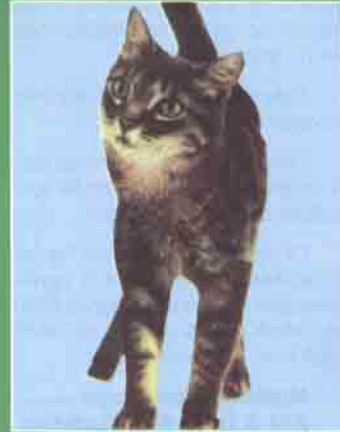
dunda nasıl bir düzenin bulunduğu bugün bile anlaşılmış değildir.

BALYOZ GAGA

Kocabaş (Coccothraustes coccothraustes), ispinozgiller ailesindedir. Vuruş gücü kuş büyüklüğüne göre ölçülürse, bu gibi bir sıralamanın başında Kocabaş gelir. Bir zeytin çekirdeğini kırma için gereken 50 kilogramlık ağırlığa eşit bir güçle vurur. Gagasının iki yanındaki kaslardan yararlanarak, zeytin çekirdeğini bir vuruşta açabilir. İnsan yapısı makineler, sadece ağırlıkların yerçekimi ile düşürülmesi ilkesine dayandığından, bugün bile tabiatta bulunan vurma düzeninden oldukça geridir.

KEDİ HAREKETLERİNİ YORUMLAMAK

İnsanlar çevrelerinde olup bitenleri yorumlamayı bilirlerse hayli isabetli hava tahmini yapabilir; en azından ileriki günlerde havanın iyileşeceğine veya bozulacağına karar verebilirler. Evdeki kedide pire (Ctenocephalides felis) yoksa, fakat kedi temizlenirken veya kaşınmak için ayağını kulak arkasına götürüyorsa, havadaki nemin artacağı ve belki de yağmur yağacağı söylenebilir.